

A Magyar Természettudományi Múzeum és a Magyar Madártani- és Természetvédelmi Egyesület Kétéltű- és Hüllővédelmi Szakosztálya szervezésében

V. Herpetológiai Előadóülés

ELŐADÁSOK ÖSSZEFOGLALÓI

2016. március 7.

Magyar Természettudományi Múzeum, Semsey Andor előadóterem

1089 Budapest, Ludovika tér 2.

Kétéltűek és hüllők elterjedése és diverzitása Albániában

Mizsei Edvárd¹, Végvári Zsolt², Daniel Jablonski³, Lengyel Szabolcs⁴, Szabolcs Márton^{4,5}

¹Evolúciós Állattani és Humánbiológiai Tanszék, Debreceni Egyetem, 4032 Debrecen, Egyetem tér 1.;

²Természetvédelmi Zoológiai Kihelyezett Tanszék, Debreceni Egyetem, 4032 Debrecen, Egyetem tér 1.;

³Department of Zoology, Comenius University of Bratislava, Mlynská dolina B-1, 842 15 Bratislava, Slovakia.;

⁴Tisza-kutató osztály, MTA Ökológiai Kutatóközpont, 4026 Debrecen, Bem tér 18/c.;

⁵Juhász-Nagy Doktori Iskola, Debreceni Egyetem, 4032 Debrecen, Egyetem tér 1.

A fajgazdagság térbeli heterogenitása a természet alapvető tulajdonsága, amelynek hatékony feltérképezése a biodiverzitás hosszú távú megőrzésének kulcsa. A kétéltűek és hüllők állományai világszerte fogyatkoznak, és a gerincesek legveszélyeztetettebb csoportját képviselik. Az európai herpetofauna közel egyharmada fordul elő Albániában, ám az országról rendelkezésre álló eddigi publikációk nem fedték le egész területét és nem tükrözik a közelmúlt taxonómiai változásait. Vizsgálatunk céljai a rendelkezésre álló ismeretanyag összegyűjtése, feltáratlan területek terepi adatgyűjtése, megkérdőjelezhető adatok ellenőrzése, a ritka vagy potenciálisan előforduló fajok térképezése, Albánia herpetofaunisztikai diverzitásának térbeli elemzése, valamint a diverzitást befolyásoló biotikus és abiotikus tényezők azonosítása voltak. Albániában összesen 17 kétéltűfaj 986, és 40 hüllőfaj 3730 előfordulási adatát georeferáltuk szakirodalomból (68,1%), múzeumi gyűjteményekből (0,6%), online adatbázisokból (0,9%) személyes közlésekből (3,3%) és saját gyűjtésekből (27,1%). A herpetofauna diverzitási mintázatáról elmondható, hogy a Cika-hegység, az Albán-Alpok, a Korab hegység, és a Pindosz-hegységrendszer északi hegyei a legfajgazdagabb alpin és montán élőhelyek. A Shkodrai-, Ohridi- és Preszpa-tavak is jól kirajzolódnak, valamint a Vjose és Buna folyók völgyei és deltái is jelentős biodiverzitási források. A herpetofauna tagjainak jelenlétét prediktáló GLMM-re alkalmazott modellszelekció eredményei alapján mind a kétéltűeknél, mind a hüllőknél a legfontosabb prediktorok az élőhely-diverzitás, valamint a tengerszint feletti magasság szórása (~geomorfológiai változatosság) voltak. A kétéltűek esetében a harmadik legfontosabb prediktor a „csapadékmennyiségi” bioklimatikus főkomponens, hüllők esetében pedig a „hőmérsékleti” főkomponens bizonyult a legfontosabbnak. A munka során országra új fajként került elő a szíriai ásóbéka (*Pelobates syriacus*) és az olasz faligyík (*Podarcis siculus*). Az Albániában előforduló kétéltű és hüllőfajok előfordulásainak ponttérképezése és elterjedésük feltárása a hozzájárulhat e sérülékeny és veszélyeztetett fajok hosszú távú megőrzésük megalapozásához.